Samppa Koskela

6.10.2026

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen lausunto kuulemistilaisuuteen 7.10.2026 klo 11.30

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvan yhdistelmävakuutusta koskevaksi lainsäädännöksi, HE 144/2026

Yhdistelmävakuutus olisi uusi työttömyysvakuutus, jolla pyritään siihen, että henkilö voisi vakuuttaa samanaikaisesti sekä palkansaajana että yrittäjänä tehtyä työtä. Yhdistelmävakuutuksen tavoitteena on vahvistaa vuoroin tai rinnan palkansaajana ja yrittäjänä työllistyvien työttömyysturvaa. Yhdistelmävakuutuksen avulla ansiotulot olisi mahdollista vakuuttaa nykyistä kattavammin. STTK pitää sosiaaliturvan kattavuuden parantamista hyvin kannatettavana ja tärkeänä tavoitteena.

Yhdistelmävakuutukselle näyttää olevan työmarkkinoilla tarvetta. Työnteon muodot ovat moninaistumassa ja useat itsensä työllistäjät työskentelevät vaihdellen sekä palkansaaja- että yrittäjäasemassa. Mikäli yhdistelmävakuutuksen hinta kuitenkin nousee korkeaksi ja jos yhdistelmävakuutus tarjoaa hyötyä lähinnä vain henkilöille, jotka toimivat pitkäaikaisesti ja pysyväisluonteisesti yrittäjäasemassa, on vaarana se, että uusi yhdistelmävakuutus ei käytännössä tule parantamaan monien itsensä työllistäjien työttömyysturvaa.

STTK pitää hyvin perusteltuna, että yhdistelmävakuutuksen ottaminen ja tarjoaminen olisi vapaaehtoista. Tämä on tärkeää jo siksi, että yhdistelmävakuutuksen tarjoamisesta syntyy työttömyyskassalle merkittäviä kustannuksia ja näiden kustannusten rahoittamiseksi tarvitaan riittävä määrä vakuutuksenottajia.

STTK pitää kannatettavana, että yhdistelmävakuutuksessa on mahdollista yhdistää palkkatyön ja yritystoiminnan lisäksi laaja-alaisesti myös erilaiset omassa työssä työllistymisen tilanteet, apurahatyöskentely ja perhehoitajana toimiminen. Yhdistelmävakuutuksen toimivuus käytännössä edellyttää, että vakuutettuja on riittävän suuri määrä. Laaja henkilöpiiri mahdollistanee vakuutukselle kestävämmän rahoituspohjan.

Samppa Koskela

6.10.2026

Yhdistelmävakuutuksen rahoitussäännöksistä

Yhdistelmävakuutukseen perustuvan ansiopäivärahan rahoituksessa etuuden ansio-osaan kohdistuisi palkansaajien ja työnantajien vakuutusmaksun tuottoa siltä osin kuin ansio-osa perustuu palkkatuloon. Yrittäjän vakuutustuloon, työskentelyapurahaan tai perhehoitajan hoitopalkkioon perustuva yhdistelmävakuutetun ansio-osa rahoitettaisiin kokonaisuudessaan työttömyyskassan jäsenmaksulla. STTK pitää tätä perusteltuna. Rahoituksen ja vakuutuskantojen erillisyyden periaate on tärkeä. Erillisyys on lisäksi oleellista myös vakuutuskannan käynnistämis- tai sulkemisvaiheessa.

STTK pitää hyvänä sitä, että esityksessä lähtökohtaisena tavoitteena on säilyttää työttömyysturvan perusperiaatteet ennallaan. Yritystoiminnan tai oman työn vakuutustuloon perustuva ansio-osan osuus tulee rahoittaa niin, että osuus ei voi siirtyä palkansaajien ja työnantajien maksettavaksi. STTK pitää hyvin tärkeänä sitä, että yhdistelmävakuutus rahoitetaan vakuutuksenottajien toimesta, eikä yrittäjäosuuksien kustannuksia siirretä miltään osin palkansaajien maksettavaksi. STTK huomauttaa siksi, että esityksessä työttömyyskassalain 22 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että muusta kuin palkansaajan ansiopäivärahasta syntyvä vajaus voitaisiin täyttää palkkatyön vakuuttamisesta syntyvästä tasoitusrahastosta. Tämä voi käytännössä tarkoittaa sitä, että palkkatyön vakuuttamisen tasoitusrahastosta voitaisiin siirtää varoja yrittäjän tai yhdistelmävakuutetun ansiopäivärahan rahoittamiseen. STTK pitää tätä ongelmallisena, koska tarkoituksena pitäisi olla se, että palkansaajat eivät rahoita yrittäjien ansio-osaa. Esitetty työttömyyskassalain 22 §:n muutos ehdotetussa muodossaan, luo liian suuren riskin sille, että palkansaajat voivat joutua vakuutusperiaatteen vastaisesti vastaamaan yrittäjien ansioturvan rahoituksesta.

STTK pitää yhdistelmävakuutuksen työssäoloehdon määräytymistapaa perusteltuna. Samalla on kuitenkin huomattava, että kohdejoukko, joka uuden yhdistelmävakuutuksen johdosta voi täyttää työssäoloehdon, on esityksen arvion mukaan enintään noin 14 000 henkilöä. Valtiovarainministeriön mallinnuksen perusteella arvioidusta vakuutuspiiristä noin 2 000 henkilöä olisi sellaisia, jotka eivät täytä nykyisiä palkansaajan tai yrittäjän työssäoloehtoa vakuutuksen käynnistämisvaiheessa. Osa heistä ei tule myöskään selkeästi hyötymään vakuutusturvastaan, koska ansiopäiväraha jää lähelle perusturvan tasoa. On siksi hyvin tärkeää, että yhdistelmävakuutuksen tulevia yhdistelmävakuutettuja informoitaisiin perusteellisesti vakuutuksen hyödyistä sekä haitoista. Väärin vakuuttamisen riski on myös ilmeinen, mikäli ihmisillä ei ole riittävästi tietoa yhdistelmävakuutuksen perusteista. STTK pitää valitettavana, että

esityksessä tämä toimeenpanoon liittyvä keskeinen toimi on jätetty lähinnä vain työttömyyskassojen tehtäväksi.

Työttömyyskassajaon purkamisesta

Esityksessä ehdotetaan, että työttömyyskassalaissa säädetty jako palkansaajia ja yrittäjiä vakuuttaviin työttömyyskassoihin purettaisiin. STTK pitää tätä merkittävänä muutoksena nykyiseen työttömyysvakuutusjärjestelmään. Työttömyyskassajaon purkaminen ei ole vain yhdistelmävakuutusta koskeva muutosesitys vaan laajempi työttömyyskassojen toimintaa ja roolia koskeva muutos.

Esityksessä ei kuitenkaan ole esitetty arvioita siitä, miten palkansaaja- ja yrittäjäkassoja koskevan jaottelun purkaminen tulisi vaikuttamaan työttömyyskassojen talouteen, toimintaan ja lukumäärään. Miten toisaalta työttömyyskassan tulevien ja nykyjäsenten asema muuttuu vakuutettuina, jos työttömyyskassa päättää muuttaa vakuutuskantaansa?

STTK katsoo, että työttömyyskassajaon purkamisen vaikutuksia olisi tullut arvioida huomattavasti laaja-alaisemmin kuin esityksessä on tehty. Tätä arviointia ei myöskään pidä tehdä pelkästään yhdistelmävakuutuksen näkökulmasta. STTK huomauttaa, että työttömyyskassajaon purkaminen on työttömyysjärjestelmässä niin merkittävä muutos, että tästä ei pitäisi päättää yhdistelmävakuutuksen sivujuonteena, eikä varsinkaan ilman perusteellista arviointia. Yhdistelmävakuutus ei lähtökohtaisesti myöskään edellytä työttömyyskassajaon purkamista.

Lisätietoja Samppa Koskela
juristi, eläke- ja sosiaaliturva-asiat
samppa.koskela@sttk.fi